

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Michaely Bejčkové, soudce Ondřeje Mrákoty a soudkyně Kateřiny Štěpánové ve věci žalobce: **Ing. J. S.**, zastoupeného advokátem JUDr. Janem Burešem, Ph.D., Václavské náměstí 64, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo obrany**, Vršovická 68, Praha 10, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 3. 2020, čj. 302443/ODCH-11/OPM, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 22. 7. 2022, čj. 6 Ad 7/2020-29,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Soud se v této věci zabýval tím, zda ministerstvo správně určilo výši žalobcova odchodného podle § 140 odst. 1 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání.

1. Popis věci

[2] Žalobce pracoval jako voják z povolání – pilot navigátor. Na konci roku 2019 mu skončil služební poměr uplynutím stanovené doby, a tak požádal o odchodné. Ministerstvo obrany mu přiznalo odchodné ve výši 344 490 Kč. Žalobce s výši odchodného nesouhlasil a podal proti němu námitky. Ministerstvo však jeho námitkám nevyhovělo, neboť při výpočtu odchodného nelze vzít v úvahu kázeňské odměny ani další službu během studia v letech 1997 až 1999.

[3] Žalobce se proto bránil u Městského soudu v Praze, ten ale jeho žalobu zamítl. Podle městského soudu se odchodné vypočítá z *přůměrného hrubého služebního platu*. Do něj nelze zahrnout kázeňské odměny, neboť ty jsou darem za hrdinský čin vykonaný ve službě i mimo

ni. Se služebním poměrem tedy nemusejí nutně souviset. Nejde navíc o odměnu za vykonanou práci: kázeňské odměny jsou osvobozeny od daně z příjmů. Nedává tedy smysl je zahrnovat do výpočtu odchodného. Při výpočtu odchodného se také nepoužije pojem *průměrný služební plat* (krom toho z ničeho neplyne, že by jej měly tvořit i kázeňské odměny).

[4] Na odchodné nemá vliv ani to, že žalobce absolvoval další službu podle § 37 odst. 2 písm. a) zákona č. 92/1949 Sb., branného zákona. Do doby služebního poměru se započítává jen další služba podle písmene b) tohoto ustanovení.

[5] Rozhodnutí ministerstva byla podle městského soudu přezkoumatelná. Ministerstvo nemuselo seznamovat žalobce s podklady pro rozhodnutí a vyzývat ho k vyjádření. Ve věcech výsluh vojáků z povolání se totiž nepoužije správní řád, ze kterého tyto povinnosti plynou. Kromě toho byl žalobce se všemi podklady seznámen, neboť byly opatřeny jeho podpisem.

2. Kasační řízení

[6] Žalobce podal proti rozsudku městského soudu kasační stížnost (NSS ho proto dále bude označovat jako *stěžovatele*). Stěžovatel trvá na tom, že ministerstvo mělo zahrnout do výpočtu odchodného kázeňské odměny. Odchodné se počítá z *průměrného měsíčního hrubého služebního platu*, což je v podstatě to stejné jako *průměrný služební plat*. Součástí průměrného služebního platu jsou také odměny. Zákon o vojácích z povolání navíc výslovně vylučuje při výpočtu odchodného jen „běžné“ odměny, nikoli ty kázeňské.

[7] Ministerstvo určilo odchodné podle nesprávně vypočtené doby vojenské služby. Do vojenské služby se měla zahrnout i stěžovatelova další služba v letech 1997 až 1999. Nebylo přitom podstatné, zda šlo o další službu podle písmene a), nebo písmene b) § 37 odst. 2 branného zákona.

[8] Rozhodnutí ministerstva byla navíc nepřezkoumatelná, protože z nich nelze vyčíst způsob výpočtu odchodného a protože se stěžovatel nemohl seznámit s podklady rozhodnutí. Zákon vylučující povinnost seznámit stěžovatele s podklady rozhodnutí se neměl použít – ostatně i podle judikatury NSS nelze ve věcech služebního poměru zcela opustit principy správního řízení.

[9] Ministerstvo souhlasilo se závěry městského soudu a navrhlo kasační stížnost zamítnout.

3. Právní hodnocení

[10] Kasační stížnost není důvodná.

[11] Voják má při zániku služebního poměru nárok na odchodné ve výši čtyřnásobku průměrného měsíčního hrubého služebního platu, pokud jeho služební poměr trval alespoň po dobu patnácti let. Za šestnáctý a každý další ukončený rok trvání služebního poměru se odchodné zvyšuje o 40 % průměrného měsíčního hrubého služebního platu. Nejvyšší

pokračování

výměra odchodného činí šestinásobek průměrného měsíčního hrubého služebního platu (§ 140 odst. 1 zákona o vojácích z povolání).

[12] Podle § 37 odst. 2 branného zákona jsou další službou povinni mj. vojáci, kteří vykonali základní službu, pokud

- a) byli na svou žádost vzděláni a vycvičeni na náklad státu pro službu vojáků z povolání nebo dostali-li k tomu účelu stipendia nebo alespoň částečnou náhradu studijních nákladů, nebo
- b) jim byla jako vojákům z povolání na jejich vlastní žádost státem poskytnuta úhrada nákladů nebo podpora k zdokonalení nebo vzdělání v zájmu vojenské služby.

[13] NSS souhlasí se závěry městského soudu, podle nichž ministerstvo správně určilo výši stěžovatelova odchodného, nedopustilo se procesní vady a jeho rozhodnutí jsou přezkoumatelná.

[14] Odchodné se vypočítá jako násobek průměrného měsíčního hrubého služebního platu vojáka. Výše násobku se určí podle délky vojenské služby. Stěžovatel nyní zpochybňuje jak *výši svého průměrného měsíčního hrubého služebního platu* (podle stěžovatele do něj měly být zahrnuty i kázeňské odměny), tak *délku své vojenské služby* (podle stěžovatele do ní měla být zahrnuta i jeho další služba absolvovaná v letech 1997 až 1999).

[15] Obě tyto otázky soud vyřešil už v jiné stěžovatelově věci (rozsudek NSS ze dne 17. 1. 2023, čj. 10 As 237/2022-42, č. 4445/2023 Sb. NSS). Ve věci 10 As 237/2022 šlo o výši výsluhového příspěvku. Ten se ale také určuje podle výše průměrného měsíčního hrubého služebního platu vojáka a délky jeho vojenské služby, stejně jako je tomu u odchodného. Kasační stížnosti jsou navíc v obou věcech stejné. Soud proto nevidí důvod nyní opakovat dříve vyslovené úvahy a jen je stručně shrne.

[16] Kázeňské odměny nejsou součástí *průměrného měsíčního hrubého služebního platu* vojáka. Nezahrnují se proto do výpočtu výsluhových náležitostí, a tedy ani do výpočtu odchodného. Stěžovatelův průměrný měsíční hrubý služební plat, ze kterého bylo počítáno odchodné, tak nemohl být zvýšen o kázeňské odměny. Stěžovatel se dovolával také pojmu *průměrný služební plat*, který zákon o vojácích z povolání užívá na jiném místě a který odkazuje na ustanovení zákoníku práce o průměrném výdělku. Takto se však služební plat vypočítává v jiných situacích, nikoli pro potřeby odměňování vojáků. Tato námitka je proto nedůvodná.

[17] Další služba podle § 37 odst. 2 písm. a) branného zákona, vykonávaná do 30. 11. 1999, se nezahrnuje do doby trvání služebního poměru rozhodné pro přiznání výsluhových náležitostí. NSS už ve svém předchozím rozsudku připomněl, že studenti podle uvedeného ustanovení sice byli ve vojenské činné službě, ale nepožívali stejného materiálního zabezpečení jako vojáci ve služebním poměru. Tak to stanovila už starší úprava, na kterou zákon o vojácích z povolání jen plynule navazuje. Protože stěžovatel vykonával další službu podle § 37 odst. 2 písm. a) branného zákona od srpna 1997 do listopadu 1999, nepočítá se tato doba do doby trvání služebního poměru rozhodné pro výpočet odchodného. Tato námitka je proto také nedůvodná.

[18] Rozhodnutí ministerstva jsou přezkoumatelná. Je z nich patrné, jak ministerstvo postupovalo při výpočtu odchodného. Rozhodnutí je přitom nutné zkoumat společně, neboť rozhodnutí vydaná v prvním a druhém stupni správního řízení tvoří dohromady jeden celek (rozsudek NSS ze dne 19. 11. 2009, čj. 1 Afs 88/2009-48, č. 2646/2012 Sb. NSS). V prvním stupni ministerstvo popsalo výpočet odchodného a odkázalo na ustanovení zákona o vojácích z povolání, ze kterých při tom vycházelo. Ve druhém stupni ministerstvo doplnilo své úvahy v reakci na stěžovatelovy námitky. Rozhodnutí o námitkách tedy obsahuje podrobné odůvodnění, proč při výpočtu odchodného nelze vzít v úvahu kázeňské odměny ani další službu.

[19] Přisvědčit nelze ani tvrzení, že se stěžovatel nemohl seznámit s podklady rozhodnutí. Stěžovatel podklady znal, neboť byly opatřeny jeho podpisem; případně mu nic nebránilo nahlédnout do spisu.

[20] Ministerstvo navíc nemuselo stěžovatele seznamovat s podklady rozhodnutí, neboť řízení o výsluhových náležitostech, tedy i o přiznání odchodného, se neřídí správním řádem (§ 142 odst. 4 zákona o vojácích z povolání a § 85a odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení). Znění zákona přitom nelze popřít odkazem na obecné principy správního řízení, jak to dělá stěžovatel (rozsudek NSS ze dne 11. 11. 2022, čj. 10 As 229/2022-41, bod 7).

[21] Na věc nemá vliv ani namítaný rozsudek NSS ze dne 20. 8. 2020, čj. 4 As 95/2020-54. Zabývá se totiž výsluhovým příspěvkem. Ten není podle citovaného rozsudku dávkou důchodového pojištění z pohledu *hmotného práva*, avšak z pohledu *procesního* se ve všech věcech vojáků postupuje podle zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení (bod 22).

4. Závěr a náklady řízení

[22] Stěžovatel se svými námitkami neuspěl, a NSS proto kasační stížnost zamítl. Stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměl úspěch; ministerstvu nevznikly náklady řízení vymykající se z běžné úřední činnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. února 2024

Michaela Bejčková
předsedkyně senátu